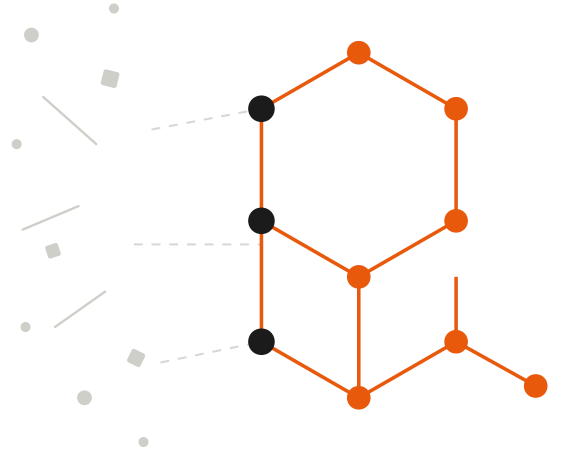

Yapay zekâyı işinize adapte etmek.

Tek süreçte 30 günlük pilot, taban ölçümü ve 30. gün kararı için adım adım çerçeve.

Bu rehber ne işe yarar

Bu rehber yapay zekânın ne olduğunu anlatmaz. Şirketinizde hangi süreçle başlayacağınızı, pilotu nasıl kuracağınızı ve 30 gün sonunda neye bakarak karar vereceğinizi anlatır.

Kimin için

Kararı veren ama uygulamayı kendisi yapmayacak kişi için: genel müdür, satış veya pazarlama direktörü, operasyon yöneticisi. Teknik bilgi gerektirmez; tek bir araç adı geçmez.

İçinde ne var

- Süreç adaylık testi — hangi işle başlanır, dört kriter
- Şirket hazırlık kontrolü — üç soru
- Taban ölçümü — pilottan önceki hafta ne kaydedilir
- 30 günlük pilot planı, hafta hafta
- Pilotun iç maliyet hesabı
- Durma kriterleri ve 30. gün kararı
- Doldurulabilir skorkart

Nasıl kullanılır

Skorkart son bölümde. Doldurmadan pilota başlamayın — rehberin geri kalanı, o skorkartı doğru doldurabilmeniz için yazıldı. Okuması yaklaşık 20 dakika; skorkartı doldurmak, sürecin içindeki kişiyle konuşmayı gerektirdiği için birkaç gün sürebilir.

NEDEN 30 GÜN

90 günlük bir plan proje gibi okunur: bütçe, onay, komite. 30 gün deneme gibi okunur ve başlatılması kolaydır. Ancak asıl ölçüt takvim değil tekrar sayısıdır — süreç en az 20 kez dönmeyen karar verilmez. Günde birkaç kez dönen bir işte bu bir ay eder; ayda bir dönen bir işte etmez.

Neden araçla başlanmaz

Çoğu şirkette yapay zekâ kararı şöyle başlar: bir araç duyulur, demo izlenir, lisans alınır, ekibe duyurulur. Üç ay sonra lisanslar duruyordur, kullanım yoktur.

Bunun sebebi aracın kötü olması değildir. Araç bir sürecin yerine geçer; ortada tanımlı bir süreç yoksa neyin yerine geçtiği belirsiz kalır. Ekip aracı kendi işine nereden bağlayacağını bilemez ve bildiği yönetime geri döner. Bu, kişilerin direnci değil, tanım eksikliğinin doğal sonucudur.

Sıralama tersine çevrilmelidir. Önce işin nasıl yapıldığı yazılır: hangi adımlar, kim tarafından, hangi sıklıkla, ne kadar sürede. Sonra bu adımlardan hangisinin makineye verilebileceğine bakılır. Araç en sonda seçilir — ve o noktada seçenekler genellikle birbirine yakındır. Kararın ağırlığı araçta değil, süreç tanımındadır.

Bu rehberde hiçbir araç adı geçmiyor. Bilinçli bir tercih: araç seçimi, doğru sırada ilerleyen bir şirket için en kolay adımdır.

Aynı hata otomasyonun kendisinde de görülür. Verimsiz bir süreci otomatikleştirmek onu düzeltmez; yalnızca aynı hatayı insan gücüyle mümkün olmayan bir hızda tekrarlamaya başlar. Yapay zekâ bu etkiyi büyütür, çünkü çıktı ilk bakışta düzgün görünür.

Hangi süreçle başlanır

Her süreç yapay zekâya uygun değildir. İlk pilot için aday süreç dört kriteri birden karşılamalıdır. Biri eksikse süreç o kriterde takılır ve siz yanlışlıkla yapay zekânın işe yaramadığı sonucuna varırsınız.

1 • Sıklık

Süreç 30 gün içinde en az 20 kez dönmeli. Daha seyrek dönen bir işte yeterli veri birikmez; iyileşme olup olmadığını göremez, izlenimle karar vermek zorunda kalırsınız. Haftada birden seyrek dönen süreçlerle ilk pilotu yapmayın.

2 • Kural netliği

İşin nasıl yapıldığı tarif edilebiliyor mu? "Tecrübeyle anlarız", "duruma göre değişir" cevapları geliyorsa süreç henüz pilota hazır değildir. Önce tarif edilmelidir — bu, yapay zekâdan bağımsız olarak değerli bir iştir.

3 • Veri erişilebilirliği

İşin girdisi bir yerde duruyor mu: CRM, e-posta, dosya, tablo? Yalnızca insanların kafasında duran bilgiyle yürüyen bir süreç ilk pilot için uygun değildir.

4 • Düşük hata maliyeti

İlk pilot, hata çıktığında şirkete zarar vermeyecek bir süreçte olmalı. Müşteriye doğrudan giden, sözleşmeye bağlı veya geri alınamaz çıktı üreten işler ilk sırada yer almaz. Güven kazanıldıkça risk yukarı taşınır.

DÖRDÜNÜ BİRDEN KARŞILAYAN TİPİK SÜREÇLER

- Teklifin ilk taslağının hazırlanması
- Gelen talebin sınıflandırılıp doğru kişiye yönlendirilmesi
- Toplantı notundan görev ve sonraki adım çıkarılması
- Haftalık raporun farklı kaynaklardan derlenmesi
- Uzun müşteri yazışmasının özetlenmesi

Dört kriterden birini karşılamayan bir süreci "biraz zorlarız" diyerek seçmeyin. Pilot tam o kriterde tikanır. Yanlış olan yapay zekâ değil, süreç seçimidir — ve bu ayırım 30. günde kolayca gözden kaçır.

Şirket hazır mı

Süreç uygun olsa bile şirket hazır olmayabilir. Üç kontrol:

Süreç sahibi var mı

Pilotun sonucundan sorumlu, haftada birkaç saatini ayırabilecek tek bir isim gerekir. "Ekip ilgilenir" demek sahipsizliktir. Bu kişi bilgi işlemde değil, işin içinden olmalıdır; bilgi işlem uygulamayı destekler, süreci sahiplenmez.

Veri düzeni yeterli mi

Sürecin girdisi dağınıksa (örneğin aynı müşteri üç farklı yazımla kayıtlıysa, alanların yarısı boşsa) pilotun tamamı veri temizlemekle geçer. Bu kendi başına değerli bir iştir ama 30 günlük bir pilot değildir ve sonunda yapay zekâ hakkında hiçbir şey öğrenmiş olmazsınız.

Ölçüm yapılabilir mi

Sürecin bugün ne kadar sürdüğünü, kaç kez tekrarlandığını ve ne kadar düzeltme gerektirdiğini söyleyebiliyor musunuz? Söyleyemiyorsanız pilot sonunda iyileşmeyi de söyleyemezsiniz. Bir sonraki bölüm tam olarak bunun içindir.

Üçünden biri eksikse pilotu ertelemek doğru karardır. Eksik olanı kapatmak çoğu zaman pilotun kendisinden kısa sürer.

VERİ GÜVENLİĞİ VE KVKK

Seçtiğiniz süreç müşteri verisi, teklif içeriği veya kişisel veri içeriyorsa pilotu kurumsal — gizlilik uyumlu — bir lisansla yürütün. Ücretsiz ve bireysel sürümlerde girilen veri model eğitiminde kullanılabilir; bu hem KVKK hem de müşteri sözleşmeleri açısından risk yaratır. Lisans tipi, araç seçiminden önce netleşmesi gereken tek teknik karardır.

Taban ölçümü

Pilot başlamadan önce bir hafta boyunca mevcut süreci olduğu gibi ölçün. Hiçbir şeyi değiştirmeden. Dört sayı yeterlidir.

- **Tekrar sayısı** — süreç hafta içinde kaç kez döndü
- **Süre** — bir tekrar ortalama kaç dakika sürdü, kişi başına
- **Düzeltilme** — kaç çıktı geri döndü, yeniden yapıldı veya düzeltildi
- **Kim yaptı** — hangi rol, kaç kişi, toplam kaç saat

Bu dört sayı olmadan pilot sonunda elinizde yalnızca izlenim kalır. İzlenim neredeyse her zaman olumludur: yeni bir şey denemenin enerjisi, sonucu sistematik olarak yukarı çeker. Taban ölçümü bu etkiye karşı tek korumadır.

Ölçümü kim tutar

Sürecin içindeki kişi tutsun, yönetici değil. Yöneticinin tuttuğu ölçüm, ölçülen kişiyi ölçüm süresince davranış değiştirmeye iter — ve taban, olduğundan iyi çıkar. Bu da pilotun sonunda yapay zekânın hiçbir katkı sağlamamış gibi görünmesine yol açar.

PRATİK NOT

Dört sayıyı tutmak için ayrı bir sistem kurmayın. Tek bir tabloya elle yazmak yeterlidir ve pilot süresince de aynı tabloya devam edilir. Ölçüm aracının kendisi bir projeye dönüşürse pilot başlamadan tükenirsiniz.

30 gün

1. HAFTA

Kurulum

Süreç adım adım yazılır. Makineye verilecek adım seçilir — tamamı değil, tek bir adım. Çıktının nasıl kontrol edileceği belirlenir: kim bakacak, neye bakacak, ne kadar sürede. Araç bu hafta seçilir, baştan değil.

2. HAFTA

Paralel çalıştırma

Yeni yöntem eskisinin yerine değil, yanında çalışır. İki çıktı karşılaştırılır. Bu haftanın amacı hız değil güvenilirliktir: makine çıktısı insan çıktısına ne kadar yakın, nerede ayrışıyor?

3. HAFTA

Tek başına

Paralel çalıştırma kaldırılır, süreç yalnızca yeni yöntemle yürür. İnsan kontrolü kalır ama yeniden üretim yoktur. Ölçüm kesintisiz devam eder.

4. HAFTA

Ölçüm ve toparlama

Taban haftasındaki aynı dört sayı yeniden toplanır. Süreç sahibi, işi yürüten kişilerle yarım saatlik bir konuşma yapar: nerede takıldı, neye güvenmediler, neyi iyi buldular.

Pilot boyunca üç şey sabit kalır: süreç, ölçütler ve ekip. Biri bile değişirse sondaki sayı yorumlanamaz hale gelir.

Pilotun iç maliyeti

Bu hesap genelde atlanır ve pilot "bedava deneme" sanılır. Tipik bir 30 günlük pilotun iç yükü:

- **Süreç sahibi** — haftada 4–6 saat, taban haftası dahil beş hafta boyunca: toplam 20–30 saat
- **Süreci yürüten kişiler** — paralel çalıştırma haftasında kişi başına yaklaşık %20–30 ek süre
- **Yönetici** — haftalık 30 dakikalık kontrol görüşmesi: toplam 3 saat
- **Araç lisansı** — pilot ölçeğinde genellikle düşük; asıl maliyet burada değildir

Yani pilotun maliyeti yazılım değil, dikkattir. Bu saatleri gerçekten ayıramayacaksınız pilotu başlatmayın. Yarım yürütülen bir pilot, yapay zekânın işe yaramadığına dair yanlış bir kanı bırakır ve bir sonraki denemeyi şirket içinde çok daha zor hale getirir.

KARŞILAŞTIRMA NOKTASI

Aynı sürecin bugünkü yıllık maliyetini hesaplayın: tekrar sayısı × ortalama süre × ilgili rolün saatlik maliyeti. Pilotun 25–35 saatlik yükü bu sayının yanında genellikle küçük kalır. Hesap tersini gösteriyorsa, o süreç zaten pilot için yeterince büyük değildir.

İnsan tarafı

Direnç genellikle teknolojiye değil belirsizliğe karşı çıkar. İki soru cevaplanmazsa ekip pilotu açıkça reddetmez — sessizce işlemez hale getirir.

"Bu benim işimi mi alacak?"

Dürüst cevap verin. İşin bir adımı makineye gidiyorsa, boşalan zamanın nereye gideceğini söyleyin. Söyleyemiyorsanız ekip en kötü ihtimali varsayar ve bu varsayım altında hiçbir pilot yürümez. Cevabı yazılı verin; sözlü güvence toplantı odasından çıkmaz.

"Çıktı yanlış olursa sorumlusu kim?"

Pilot boyunca çıktının sorumlusu insandır: makine taslak üretir, insan onaylar ve sorumluluk onaylayanda kalır. Bu kural yazılmazsa kimse onaylamaya cesaret edemez ve süreç kendiliğinden eski haline döner.

Kiminle başlanır

Pilotu gönüllüyle başlatın; en şüpheli kişiyle değil, en meraklı kişiyle. Şüpheli kişi 30. günde sonucu değerlendirirken çok daha değerlidir; o aşamada kimsenin sormadığı soruları sorar.

30. gün kararı

Karar kriterlerini pilotun **başında** yazın, sonunda değil. Sonunda yazılan kriter, her zaman çıkan sonuca uyar.

YAYGINLAŞTIR Ölçülen sürede anlamlı iyileşme var (eşiği baştan siz belirleyin; %20 makul bir başlangıç), düzeltme oranı tabandan kötü değil ve süreci yürüten kişiler devam etmek istiyor. Üçü birden sağlanmalı.

DÜZELT İyileşme var ama düzeltme oranı yükseldi, ya da ekip çıktıya güvenmiyor. Sorun neredeyse her zaman kontrol adımındadır, araçta değil. Kontrolü yeniden tanımlayıp 30 günü tekrarlayın.

KAPAT Taban ölçümüne göre iyileşme yok veya süreç hiç oturmadı. Kapatmak başarısızlık değildir: bir sürecin uygun olmadığını 30 günde öğrenmek, iki yıl boyunca kullanılmayan lisans ödemekten iyidir.

Kapatma kararını baştan meşru kılın. Kapatılamayan bir pilot, pilot değildir — süreli olmayan bir yatırımdır.

BÖLÜM 09

Skorkart

0 = hayır · 1 = kısmen · 2 = evet. Tahminle değil, sürecin içindeki kişiyle konuşarak doldurun.

KRİTER

0

1

2

A · SÜREÇ ADAYLIĞI

Sıklık

Süreç 30 günde en az 20 kez dönüyor

☐☐☐

Kural netliği

İşin nasıl yapıldığı adım adım tarif edilebiliyor

☐☐☐

Veri erişilebilirliği

Girdi bir sistemde duruyor, yalnızca kişilerin hafızasında değil

☐☐☐

Düşük hata maliyeti

Hatalı çıktı geri alınabilir, müşteriye doğrudan gitmiyor

☐☐☐

B · ŞİRKET HAZIRLIĞI

Süreç sahibi

Tek bir isim, haftada 4–6 saat ayırabiliyor, işin içinden

☐☐☐

Veri düzeni

Girdi, temizlik projesi gerektirmeyecek durumda

☐☐☐

Ölçüm

Süre, tekrar ve düzeltme sayısı bugün kaydedilebiliyor

☐☐☐

Toplam puan

 / 14

11–14

Pilota hazırsınız. Bölüm 4'teki taban ölçümüyle başlayın, bölüm 5'teki planı uygulayın.

7–10

Bir temel eksik. En düşük puanlı satırı kapatmadan başlamayın; pilot tam orada tıkanır.

0–6

Sorun yapay zekâ değil. Önce süreç tanımı ve ölçüm kurulmalı; aksi halde hangi araç gelirse gelsin sonuç aynı olur.

Puanınız 10'un altındaysa, eksiklerin hangi sırayla kapatılacağı genelde rehberle değil konuşarak netleşir. 30 dakikalık teşhis görüşmesi: eidosgrowth.com/iletisim

En sık beş hata

- 1 Birden fazla süreçte aynı anda başlamak.** Hiçbiri tam oturmaz, hangisinin işe yaradığı anlaşılmaz ve dikkat üçe bölündüğü için üçü de yarım kalır.
- 2 Taban ölçümünü atlamak.** 30. günde "daha iyi hissettirdi"den başka söyleyecek bir şey kalmaz; bu cümleyle yönetim kuruluna gidilmez.
- 3 Aracı en başta seçmek.** Seçilen araç süreci kendi mantığına göre şekillendirir. Oysa sürecin aracı şekillendirmesi gerekir.
- 4 Pilotu bilgi işleme devretmek.** İşin sahibi işi bilen kişidir. Bilgi işlem uygulamayı destekler; süreci sahiplenemez, çünkü çıktının doğru olup olmadığını değerlendiremez.
- 5 Kapatma kriterini yazmamak.** Kriteri olmayan pilot sonsuza kadar "devam ediyor" durumunda kalır ve kimse sonucu sormaz.

Bundan sonrası

Bu rehber tek bir pilotu doğru kurmanız için yazıldı. Yaygınlaştırma — ikinci ve üçüncü sürece geçmek, süreçleri birbirine bağlamak, ölçümü kalıcı hale getirmek, ekibin çalışma biçimini buna göre yeniden kurmak — farklı bir iştir ve bilinçli olarak bu rehberin dışında bırakıldı.

Ama 30 günün sonunda elinizde bir şey olacak: tek bir süreç hakkında, izlenime değil ölçüme dayanan bir karar. Çoğu şirkette eksik olan tam olarak budur.

Puanınızı konuşalım

Skorkartı doldurduysanız, eksiklerin hangi sırayla kapatılacağını ve hangi süreçle başlamanın en mantıklı olduğunu 30 dakikada netleştirebiliriz. Bu bir teklif sunumu değil; sisteminizin nerede tıkanıldığına bakıyoruz.

Görüşme eidosgrowth.com/iletisim
E-posta hello@eidosgrowth.com
LinkedIn linkedin.com/company/eidosgrowth

Eidos Growth; karmaşık ürün ve hizmet satan şirketler için büyüme, konumlandırma ve satış sistemleri kurar. Yapay zekâyı ayrı bir proje olarak değil, bu sistemlerin bir parçası olarak ele alır.

© 2026 Eidos Growth · eidosgrowth.com